

ekoZpravodaj

Zpravodaj Ekologického centra Kralupy nad Vltavou

Z OBSAHU:

- Ozvěny EKOFILMU
- S dětmi do přírody
- Na exkurzi v průmyslovém areálu
- Včely a jejich tajemství
- Proč zahradničit?

- 2 Úvodník
- 3 Ozvěny EKOFILMU v ZŠ Třebízského Patroni z Komendy
- 4 S dětmi do přírody
- 5 Na exkurzi v průmyslovém areálu Bushmeat...
- 6 Regionální potraviny
Jak jíst zdravě, chutně a šetrně...
- 7 Včely a jejich tajemství
- 8 Pravidelné rubriky
(Slovníček, Zelená domácnost,
Co se děje..., Okénko z přírody,
Z vašich dotazů)
- 10 Ekocentrum nabízí

Ekologické centrum Kralupy nad Vltavou

Palackého náměstí 6, 278 01 Kralupy nad Vltavou
Tel./fax: 727 808 644

E-mail: ekoporadna@eckralupy.cz

URL: www.eckralupy.cz, www.vuhu.cz

Zelená linka: 800 100 584 (Po - Pá: 6 - 22 hod.)

Ekologické centrum Kralupy nad Vltavou (ECK) je otevřeným informačním střediskem o životním prostředí, které funguje již od roku 2006 na základě osvědčeného modelu z Mostu. Svým charakterem (zejména napojením na dispečinky průmyslových podniků v regionu) je spolu s mosteckým ekocentrem jediné svého druhu v České republice. Činnost ECK se opírá především o aktivní informování veřejnosti, zajištění efektivní komunikace s průmyslovými podniky, veřejnou správu a veřejností a hledání společných řešení environmentálních problémů v regionu. Disponuje bezplatným Zeleným telefonem, jehož prostřednictvím zodpovídá dotazy veřejnosti.

Foto na titulní straně: <http://pixabay.com>

Vážení a milí příznivci Ekologického centra Kralupy nad Vltavou,

je tu léto a s ním čas dovolených a prázdnin, a také druhé číslo našeho EkoZpravodaje.

Je věnováno akcím, které jsme uspořádali pro třídní kolektivy zapojené do projektu Kralupy – čisté město, dále průběhu festivalu filmů, věnovaných životnímu prostředí, který jsme pro žáky ZŠ Třebízského realizovali pod názvem Ozvěny EKOFILMU, ale také problematice zdravého, chutného a přitom k životnímu prostředí šetrného stravování a naopak bushmeatu, tj. způsobu obživy, který přináší mnoho nebezpečí jak pro zvířata, která jsou lovena, tak i pro ty, kteří maso těchto mnohdy vzácných zvířat konzumují. Dočtete se o tajemství, které ukrývají včely, o jednom z nejjedovatějších druhů pavouků v Evropě - západníci jedovaté – pavoukovi, kterého již díky globálním změnám klimatu nacházíme i na území České republiky a dalších zajímavých tématech jako je zahradničení, prach v ovzduší či připravovaný obchvat města Kralupy nad Vltavou.

K létu patří slunce a voda. Bohužel v posledních letech se s létem spojují také smog a sucho. Díky vysokým teplotám spojených se zvýšenou intenzitou slunečního záření vznikají smogové situace, při kterých dosahují koncentrace ozonu v ovzduší nadlimitních hodnot. V roce 2015 byly v průběhu měsíce července až srpna vyhlášeny hned 3 smogové situace.

Problematikou sucha a snížením dopadů na obyvatelstvo a životní prostředí se již zabývá vláda České republiky a Ministerstvo životního prostředí připravuje zcela nový program, který má za cíl realizovat projekty a opatření proti suchu, zamezit plýtvání s pitnou vodou a zlepšit hospodaření s vodou jako takové. Program je nazván příhodně Modrá úsporám, vždyť naše planeta Země je při pohledu z vesmíru krásně modrá. Více se dočtete na str. 9.

Doufáme, že Vám EkoZpravodaj přinese řadu zajímavých informací a příjemní Vám chvíle strávené na cestách, při odpočinku na dovolené, ale i na zahradě či při běžných denních činnostech.

Za kolektiv ekologického centra

*Ing. Milena Vágnerová
vedoucí Ekologického centra Most a Kralupy nad Vltavou*

OZVĚNY EKOFILMU V ZŠ TŘEBÍZSKÉHO

EKOFILM je mezinárodní filmový festival filmů s tematikou životního prostředí, přírodního a kulturního dědictví, jedná se o nejstarší festival svého druhu v Evropě. V letošním roce na podzim proběhne v Brně již 42. ročník tohoto festivalu. Festival pořádá Ministerstvo životního prostředí.

Projekt Ozvěny EKOFILMU má za cíl seznámit širokou veřejnost s tématy promítaných ekofilmů. Přiblížit filmy s ekologickou tematikou lidem, kteří se festivalu nemohli zúčastnit nebo o něm vůbec nevěděli, poukázat na ekologické problémy naší planety a jejich možná řešení. Ekologické centrum Kralupy nad Vltavou uspořádalo díky finanční podpoře společnosti Cray Valley Czech s.r.o. dne 21. června Ozvěny EKOFILMU pro Základní školu Třebízského.

Dispečerky ekocentra vybraly k promítání žákům 8. a 9. tříd film Zelená poušť, který upozorňuje na devastaci tropických deštných pralesů na ostrově Borneo a zároveň tvrdí, že průměrný Evropan nebyl nikdy tak zodpovědný za devastaci tropických deštných pralesů, jako je tomu dnes. Čím je to způsobeno a můžeme tomu zabránit? Dokumentární film Michala Gálíka poskytuje nejen odpověď na tyto otázky, ale prozrazuje i zářející tajemství, které skrývá průmysl s palmovým

olejem. Film podává reálná svědectví o problémech způsobených pěstováním olejních palm na Borneu. Žáci ZŠ Třebízského s napětím sledovali působivý dokument o kácení či vypalování deštných pralesů za účelem výsadby plantáží palmy olejné, o vymírání unikátních živočichů i vykořisťování tamních obyvatel. Film byl zapůjčen z databáze filmů festivalu

EKOFILM od Ministerstva životního prostředí.

Po zhlédnutí filmu dispečerky ekocentra diskutovaly se žáky o tom, zda skutečně máme moc ovlivnit dění na druhé straně planety...

(...plné znění článku)

Autorky článku:

Bc. Zuzana Ungerová, Jana Krátká

PATRONI Z KOMENDY

U příležitosti svátku Dne Země, který slaví vždy 22. dubna více než miliarda lidí ve 175 státech světa a při němž si máme připomenout dopady lidské činnosti na naší planetu, Ekologické centrum v Kralupech nad Vltavou uvítalo další členy projektu. Jedná se o 80 žáků osmých tříd ZŠ Komenského, pro které ekocentrum připravilo v pátek 29. dubna zábavně-naučné dopoledne s environmentální tematikou.

Tři osmé třídy ZŠ Komenského se svými pedagogy se sešly v Husově parku, kde proběhlo společné zahájení akce a každá třída zde dostala instrukce k připraveném programu. Poté se žáci pod dozorem svých pedagogů

vydali na jedno ze tří stanovišť. Jedna třída zůstala v Husově parku, kde žáci rozdělení do tří skupin plnili úkoly, vztahující se k ochraně přírody, a hledali indicie ve hře podobné geocashingu. Druhá třída šla na vycházku podél řeky se dvěma

lektorkami ekocentra. Po trase vycházky si žáci zahráli na „bojiče mýtů“, kdy diskutovali o některých výrociích, vztahujících se k životnímu prostředí. Cestou také poznávali české řeky a na závěr se pobavili s lektorkami o způsobu stravování, které je zdravé, ale zároveň šetrné k životnímu prostředí.

Osmá třída mezitím absolvovala prohlídku techniky Hasičského záchranného sboru společnosti SYNTHOS Kralupy a.s. Hasiči si pro žáky připravili několik zajímavých ukázek zásahových vozů i výstroje a zodpovídali dětem jejich otázky.

(...plné znění článku)

Autor článku: Jana Krátká

S DĚTMI DO PŘÍRODY

Na měsíc červen, kdy venku panuje hezké počasí s příjemnými teplotami a školní vyučování už se chýlí ke konci, připravily dispečerky Ekologického centra v Kralupích nad Vltavou zábavně naučnou vycházku do přírody pro žáky třetích a čtvrtých tříd ZŠ Václava Havla. Po trase vycházky děti plnily různé zábavné úkoly a soutěže, vztahující se k ekologii, besedovaly s lektorkami o životním prostředí v našem městě, poznávaly rostliny i živočichy obývající přírodní zákoutí v okrajových částech Kralup.

ZŠ V. Havla je zapojena do projektu Kralupy – čisté město od r. 2009 a má patronát nad parkem mezi ulicemi Ke koupališti a U parku. Dispečerky ekocentra zvolily k vycházce trasu podél řeky k lesíku pod koupalištěm, na louku k bývalé střešnici, zpět po lesní cestě k tenisovým kurtům a Lidickou ulicí do parku, nad nímž mají žáci patronát, odkud je to už jen pár kroků zpět do školy. 20. června v 8 hodin ráno vyrazily dispečerky na připravenou ekovycházku se třídou 3. B paní učitelky Packové. Počasí bylo ideální na malý pochoďáček, a tak se všem dobře šlapalo. O dvě hodiny později absolvovala stejnou vycházku třída 3. A s p. učitelkou Brožovou.

Vltavskou ulicí jsme sešli k řece, kde se odehrávaly první aktivity. Děti se zamýšlely nad negativním vlivem silniční dopravy na životní prostředí a besedovaly s dispečerkami o možnostech alternativní dopravy. Při hře „Trénování paměti“ si děti nejen pocvičily svou paměť, ale také se dozvěděly různé zajímavosti z oblasti nakládání s odpady. Zopakovaly si, jak správně odpad třídít a proč je tak nutné v dnešní době co nejlépe separovat jednotlivé složky odpadu z domácností.

Trasa vycházky pokračovala ke hřišti za loděnicí Adria, kde bylo na programu poznávání zvířátek. Děti luštily hádanky a povídaly si o zvířatech, která můžeme zahlédnout v naší přírodě, pokud se však

budeme chovat tiše a ohleduplně. V lese pod koupalištěm, kudy ekovycházka pokračovala, bylo slyšet především švitoření třetřáků, ale když se žáci utišili, poslechli jsme si i ptačí zpěv. Na řadě bylo poznávání našich zpěvných ptáků a možnosti jejich ochrany, tito živočichové jsou v našem prostředí bohužel silně ohroženi, jejich životní prostor se zmenšuje a ubývá vhodných míst k zahnízdění.

Na louce u Strachova byly lektorky mile překvapeny tím, kolik bylin a stromů už žáci prvního stupně dokáží rozeznat. Aby to neměly tak jednoduché, byly děti rozděleny do tří družstev, která mezi sebou soutěžila. Nechyběly ani pohybové aktivity, při kterých si děti

zahrály na mnohonozky nebo naše zpěvné ptáky, kteří krmí svá mláďata a při shánění potravy se hodně nahoní. Na závěr procházky děti poznávaly přírodniny poslepu - hmatem. Tato aktivita probíhala v parku, nad nímž má škola patronát. Dispečerky proto pohovořily s dětmi také o [projektu Kralupy – čisté město](#) a o finanční podpoře projektu ze strany města Kralupy nad Vltavou, které projekt podporuje od samého začátku, tedy od roku 2009. Za svou snahu dostaly děti odměnu v podobě několika hlavolamů, které si budou moci půjčovat o přestávkách.

(...[plné znění článku](#))

Autor článku:
Jana Krátká

NA EXKURZI V PRŮMYSLOVÉM AREÁLU

Dispečerky Ekologického centra v Kralupech nad Vltavou (ECK) v rámci spolupráce s průmyslovými podniky navštívily dne 6. června 2016 společnost SYNTHOS Kralupy a.s. Návštěva podniku proběhla v souvislosti s nástupem nových pracovníků Bc. Zuzany Ungerové do ECK, Kateřiny Chabrové, DiS. a Ing. Hany Svaškové do Ekologického centra Most (ECM), a také s cílem získat nové informace o aktuálním dění v Areálu chemických výrobn Kralupy nad Vltavou (ACHVK). Exkurze se zúčastnila i vedoucí obou ekocenter Ing. Milena Vágnerová.

Spolupráce ekocentra s průmyslovými podniky spočívá především ve výměně informací, týkajících se vlivu podniků na životní prostředí. V případě, že v areálu dojde k nestandardní události, která může mít

dopad na životní prostředí, je ECK bezprostředně informováno areálovým dispečinkem. Informace jsou pak operativně uveřejněny na webových stránkách ECK a slouží dispečerkám jako jeden z podkladů

pro informování obyvatel, případně při zodpovídání dotazů či stížností. Z toho důvodu je pro dispečerky velmi užitečné znát co nejlépe situaci v celém Areálu chemických výrobn Kralupy. Mezi ekocentry Most a Kralupy je nastavena vzájemná zastupitelnost, proto se přijely seznámit s ACHVK i dispečerky z Mostu.

Při exkurzi provázela dispečerky ECK a ECM podnikem Synthos Kralupy

pan Richard Havránek, Risk manažer společnosti, zodpovědný za havarijní bezpečnost. Dispečerky obou ekocenter si prohlédly sklad kapalných látek a sklad čpavku i s jejich zabezpečením proti případným únikům látek do prostředí, provoz výroby styrenu a butadienu...

(...[plné znění článku](#))

Autor článku:
Jana Krátká

BUSHMEAT - NUTNOST OBŽIVY NEBO...

Pojem bushmeat lze definovat jako maso z jakéhokoli suchozemského zvířete, pocházejícího z divočiny tropického a subtropického pásu. Bushmeat je tedy maso divokých zvířat. Ale nenechte se mýlit, nejde jen o maso z antilop či jiného stádového tvora. Jako bushmeat se označují i vzácná, ohrožená zvířata, která jsou na talíři dosti kuriózní. Jde například o slony, gorily, šimpanze a další primáty, antilopy, krokodýly, dikobrazy, luskouny, varany, perličky atd.

Jde o tradiční způsob obživy v zemích, kde není dostatek jiné živočišné stravy. Pojem bushmeat v sobě zahrnuje ale i další problém. Na bushmeatu se nemalou mírou podílí i nelegální obchodování a pašování

mrtvých zvířat do zbytku světa. Navíc konzumací některých divokých zvířat se šíří vážné choroby, jako virus ebola, slintavka, ptačí a prasečí chřipka. V některých odlehlých oblastech Afriky je maso

divokých zvířat nezbytným zdrojem potravy. Ve střední Africe pokryje bushmeat potřebu bílkovin až z 80 %. Podle Centra pro mezinárodní lesnický výzkum (CIFOR) jedí lidé v povodí Konga odhadem 5 až 6 milionů tun divoké zvěře ročně.

Zemědělská živočišná výroba zde není rozvinutá, proto se zdejší obyvatelé věnují tradičnímu lovu zvěře. Odhaduje se, že kdyby chtěli

obyvatelé střední Afriky pokrýt svou spotřebu masa chovem dobytka, museli by vykácet 25 milionů hektarů lesa. Odhad se zakládá na údajích z Brazílie, kde je produkce hovězího masa shodná se spotřebou bushmeatu ve střední Africe, tedy 6 milionů tun masa ročně.

(...[plné znění článku](#))

Autor článku:
Bc. Zuzana Ungerová

REGIONÁLNÍ POTRAVINY

Také se Vám přičí kupovat si ovoce, zeleninu a další potraviny dovážené z dalekých zemí, když si je umíme vypěstovat a vyrobit v České republice? Nemám teď na mysli tropické ovoce, ale potraviny, které dokážeme vypěstovat v našich podmínkách, je zbytečné dovážet zdaleka a kupovat v supermarketech. Stačilo by mít přehled o drobných místních farmářích a jejich produktech. Právě k propagaci drobných výrobců potravin v našem kraji slouží značka Regionální potravina.

Značka „Regionální potravina“ zaručuje spotřebitelům kvalitu a výbornou chuť. Navíc nákupem regionální potraviny přispějeme ke zlepšení životního prostředí, protože potraviny nemusí urazit velké vzdálenosti, než se dostanou k nám na talíř a tím si zachovají svojí čerstvost. Dalším přínosem je skutečnost, že podpoříme domácí produkci, rozvoj venkova a zlepšení potravinářské soběstačnosti země.

Letos obdrželo značku Regionální potravina Středočeského kraje celkem 8 výrobků s výjimečnou kvalitou a chuťovými vlastnostmi. O tuto značku, která je zárukou místního regionálního původu, se letos ucházelo 82 produktů od 28 výrobců. O logo soutěžily v osmi kategoriích, nejsilnější zastoupení mělo 21 výrobků z kategorie Masné výrobky

tepelně opracované.

Výrobky hodnotila 8členná komise tvořená zástupci Ministerstva zemědělství ČR, krajského úřadu, Státního zemědělského intervenčního fondu, Státní zemědělské a potravinářské inspekce, Státní veterinární správy ČR, Agrární komory ČR a Potravinářské komory ČR. Soutěž Regionální potravina je projektem ministerstva zemědělství...

(...plné znění článku)

Autor článku:

Jana Krátká

JAK JÍST ZDRAVĚ, CHUTNĚ A ŠETRNĚ...

Dispečerky Ekologického centra Kralupy (ECK) připravily seminář Zdravě, chutně a šetrně k životnímu prostředí pro žáky 9. tříd. První dva semináře proběhly v úterý 19. dubna na základní škole Komenského. Seminář byl sestaven tak, aby vhodně doplnil výuku chemie. Tématem semináře byly potraviny, rozdíl mezi konvenčním zemědělstvím a ekozemědělstvím, cesta potravin od vypěstování surovin až na náš stůl, jejich chemické zpracování, biopotraviny apod.

Dispečerky ECK přiblížily žákům současné problémy globálního charakteru, související se získáváním potravin. Například upozornily na kácení deštných pralesů kvůli

pěstování sóji, která se pak vyváží do vyspělých evropských zemí jako krmivo pro dobytek. Dále dispečerky porovnály konvenční a ekologické zemědělství, uvedly hlavní cíle a principy

získávání biopotravin: šetrné chování k životnímu prostředí, využívání přirozených vazeb k ochraně rostlin, ohleduplné zacházení se zvířaty apod. Žáci se dozvěděli, jak mohou poznat biopotraviny a kde se s nimi mohou setkat.

Dispečerky hovořily se žáky také o geneticky

modifikovaných potravinách a o chemických přídavných látkách do potravin. Obojí je diskutovaným tématem, kterým se zabývají řady odborníků.

(...plné znění článku)

Autor článku:

Bc. Zuzana Ungerová,

Jana Krátká

VČELY A JEJICH TAJEMSTVÍ

Víte, jak je organizovaný stát zvaný včelstvo? Jsou trubci lenoši? Sbírají včely pyl nebo nektar? Proč jsou včely nejrozšířenějšími opylovači? Co znamená, že je včela florokonstantní? Jak včela zjistí, kam má letět za potravou? Včelí historie sahá až do dob prvních květů s pylem. Člověk získával pochutinu zvanou med již od pravěku loupáním pláství (brtničil). Během času se začal věnovat chovu tohoto pilného hmyzu, a tak poznával jeho ekologii (věda o vztazích mezi organismy a jejich prostředím). Včelí svět nás fascinuje dodnes, ještě zdaleka o něm nevíme vše. Jak řekl jeden z chovatelů včel Gravenhorst: „Včelaření podobá se čtení krásné knihy, která se každou stránkou stává zajímavější a napínavější.“

Jak funguje včelí stát?

Včely patří mezi společenské tvory. Vytváří tzv. státy o počtu 20 tisíc až 60 tisíc jedinců, složené ze dvougenerační rodiny (tedy matky a potomstva). Matka má za úkol dvě věci: snášet vajíčka a vylučovat feromony, které udrží dělnice ve stavu nepohlavní dospělosti. Za život matka naklade přibližně 200 000 vajíček, během jednoho letního dne jich zvládne naklást až 1 500. Dožívá se až 4 let věku na rozdíl od dělnic, které svoji délku života přizpůsobují potřebě celého včelstva. Čím více dělnice nalétá, tím kratší má život. Letní včely žijí pouze 2 měsíce. Zimní včely, které jsou v zimě potřebné k zahřívání úlu, se dožívají 6 až 8 měsíců. Práce v úlu jsou různorodé. Mladé dělnice – mladušky (do 20. dne od proměny) krmí a vychovávají larvy, staví plástve, čistí úl a zpracovávají med. Starší dělnice – létavky nosí potravu a vodu (během roku spotřebují včely až 80 l vody), vyrábí med, dezinfikují úl propolisem a hlídají česlo

proti nepřátelům (např. sršni). V úlu musí být stálá optimální teplota 34,5°C, v létě je tedy zapotřebí větrat a v zimě zahřívát. Včely vše zvládnou samy za pomoci svých křídel.

Boj o trůn

Základ včelího státu tvoří královna – matka. Královna si svou pozici musela částečně vydobýt. Jako prvorozená likviduje všechny svoje konkurentky. Žihadlem usmrcuje nevylíhlé larvy potenciálních matek. Včelí královna své žihadlo nikdy

nepoužije ke své obraně, i kdyby měla zahynout. Bodnutí žihadla při obraně a následně úmrtí matky by způsobilo chaos a možná i rozpad celého včelstva. Proto královna své žihadlo nepoužije, ale je chráněna ostatními včelami. Žihadlo používá výhradně v boji s jinými matkami, které se v úle vylíhly ve stejnou chvíli.

Jsou trubci lenoši?

Součástí včelstva jsou i trubci. Trubců je v úlu kolem 500 jedinců, ale moc dlouho tam nepobydou. Desátý den svého života odlétají na shromaždiště všech trubců a neoplozených královen k takzvanému snubnímu tanci, kde také po oplození (přesněji při oplození) královny hynou. Avšak ani těch deset dní, co v úlu rostli, nebyli bez práce. Zahřívají

včelí plod místo dělnic, které se tak mohly ve větším počtu vydat pro potravu. Trubci se líhnou z neoplozených vajíček. Královna rozhoduje, kolik takových vajíček naklade, aby nebylo trubců zbytečně moc ani málo. Na konci léta, když už nejsou vylíhli trubci potřební, je dělnice nemilosrdně vyženou ven.

Pyl nebo nektar?

Co vlastně včela sbírá? Odpověď se zdá být jasná, přece nektar, ze kterého pak vyrobí med. Jasně se to zdálo i před 300 lety, kdy se lidé domnívali, že včely sbírají rovnou med.

(...[plné znění článku](#))

Autor článku:
Bc. Zuzana Ungerová

Pro zlepšení orientace v pojmech, souvisejících s životním prostředím, jsme pro Vás připravili populárně naučný slovníček.

P Prach

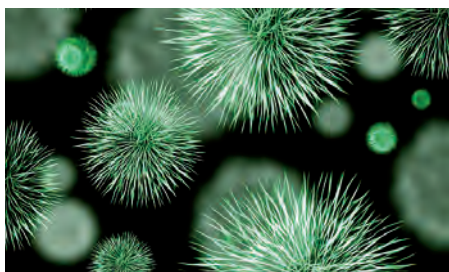
Prach je směs pevných částic emitovaných z různých zdrojů do atmosféry (ovzduší) nebo v atmosféře

chemickými či fyzikálními procesy vznikajících. V souvislosti s prachem v ovzduší se setkáváme s označením PM. Jedná se o zkratku pro „particulate matter“.

Při hodnocení znaku kvality volného ovzduší (tj. venkovního, vnitřního a pracovního) se tento pojem překládá jako aerosolové částice. U zkratky PM jsou uváděny indexy 10 a 2,5. Indexy značí velikost částic. Částice, které projdou velikostně-selektivním vstupním filtrem vykazujícím pro aerodynamický průměr 10 µm odlučovací účinnost 50 %, se označují PM₁₀ a obdobně částice pro aerodynamický průměr 2,5 µm se označují PM_{2,5}.

Účinek částic na lidské zdraví závisí na jejich velikosti, tvaru a chemickém složení. Čím menší částice, tím nebezpečnější pro lidské zdraví. Větší částice se zachycují na nosní sliznici, částice PM₁₀ ale procházejí přes horní cesty dýchací až do plic a průdušek, PM_{2,5} mohou doputovat až do plicních sklípků. Prachové částice zvyšují celkovou nemocnost i úmrtnost, mají vliv zejména na onemocnění srdce a cév, snížení plicní funkce a zkrácení délky života. Pro ochranu zdraví lidí je koncentrace prachových částic celostátně kontinuálně měřena a pro částice PM₁₀ i PM_{2,5} je stanoven tzv. imisní limit.

Mezi nejvýznamnější zdroje prachových částic patří spalovací procesy, doprava, těžební činnost, tavení rud a kovů, také zemědělská činnost a odnos částic půdy větrem z ploch bez vegetačního pokryvu.

Proč zahradničit?

Rozhlédneme-li se po zahradách v našich městech i na venkově, zjistíme, že v nich převažují anglické trávníky, túje, záhony okrasných dřevin a trvalých květin, které vyžadují jen malou údržbu. Sem tam objevíme jako zvláštnost krčící se záhonek jahod, brambor, česneku či rajčat. Zdálo by se, že pěstování vlastního ovoce a zeleniny na zahradách je velmi staromódní záležitostí, která je již překonaná a v dnešní době se již nenosí. Skutečnost je naštěstí jiná. Čím dál více lidí znovu objevuje kouzlo zahrady a zahradničení.

Zdravý fyzický pohyb

Zahradničení vyžaduje fyzický pohyb na čerstvém vzduchu, který člověka udržuje v dobré kondici. Potvrzují to například výsledky studie, uveřejněné v časopise British Journal of Sports Medicine, které prokazují, že lidé fyzicky aktivní mají nižší riziko infarktu a mrtvice a dožívají se vyššího věku. Studie potvrdila, že i zahradničení, jakožto pravidelná fyzická aktivita, má stejně prospěšný účinek pro zdraví jako sport. Takže pro delší a zdravější život není třeba navštěvovat fitness centra a kupovat si cvičební nářadí či posilovací stroje, ale stačí se např. starat

o zahradu. Pohyb na zahradě působí jako skvělé kardiovaskulární cvičení, které podpoří váš krevní oběh, funkci plic a vylepší fyzickou kondici.

Zdravá výživa

Všichni víme, že konzumace většího množství zeleniny a ovoce snižuje riziko vzniku zdravotních potíží a působí blahodárně na naše zdraví. Značnou část ovoce a zeleniny pro naši spotřebu si můžeme vypěstovat na zahradě. Navíc vaše vypěstované plodiny budou vždy čerstvé, v obchodě tak čerstvé jídlo neseženete. A v neposlední řadě potrava z vlastní zahrady nebude obsahovat rezidua chemických postřiků, pokud se sami nerozhodnete je použít.

(...[plné znění článku](#))

CO SE DĚJE...

Kralupáci se dočkají dopravního obchvatu

Krajské zastupitelstvo Středočeského kraje v dubnu 2016 schválilo aktualizaci trasy plánované propojky mezi dálnicemi D7 a D8, jejíž součástí je obchvat Kralup nad Vltavou. V posledním roce probíhalo intenzivní jednání mezi krajským úřadem, městem Kralupy nad Vltavou a okolními obcemi, které leží na trase zamýšlené propojovací komunikace. Některé obce s trasou obchvatu nesouhlasily, ale podařilo se dosáhnout koncenzu.

Upravený návrh trasy bude nyní zahrnut do územních plánů měst a obcí a zároveň do krajského územního plánu. Vedení kraje rovněž obcím sdělilo, že již existuje domluva mezi krajským úřadem a Ministerstvem dopravy ČR o financování stavby dopravního obchvatu. Kraj bude realizátorem akce a finanční prostředky budou čerpány z Fondu dopravní infrastruktury. Pro zajímavost současná předpokládaná částka na výstavbu dopravního obchvatu je 4,5 miliardy korun. Počítá se s financováním z prostředků EU.

Podle předpokladů by stavební práce měly proběhnout ve třech etapách v období od září 2020 do prosince 2023. Hned v první etapě má dojít k výstavbě obchvatu Kralup nad Vltavou včetně přemostění Vltavy v úseku mezi kovošrotem a obcí Chvatěruby. Dálnice D7 a D8 jsou v současné době propojeny silnicí II/240, která prochází několika obcemi a po silnici II/101 v Kralupech nad Vltavou. Masarykův most v Kralupech nad Vltavou je prvním mostem určeným pro dopravu severně od Prahy.

(...[plné znění článku](#))

Autor článku: Jana Krátká

Zápřednice jedovatá není žádná jedovatá bestie

Všichni jsme už určitě někdy slyšeli: „*Toho pavouka nezabíjej, ten přináší štěstí*“. V médiích jsme se před pár lety mohli doslechnout o výskytu jednoho z nejnebezpečnějších pavouků v Česku, s názvem zápřednice jedovatá (*Cheiracanthium punctorium*). Tento jedovatý druh pavouka dokáže člověku svým kousnutím pořádně znepríjemnit život.

Na území České republiky můžeme najít deset druhů pavouků z rodu *Cheiracanthium* neboli zápřednice. V Evropě se nachází přibližně třicet druhů a je dosti možné, že jich je ještě více, protože všechny zatím neznáme. Většina druhů zápřednic, žijících v ČR, patří mezi vzácné a ohrožené nebo až kriticky ohrožené druhy. Tento rod je aktivní především v noci a žije skrytým způsobem života.

Zástupci rodu zápřednice nespřádají síť. Namísto toho budují typický hedvábný zámotek o průměru cca 5 cm na kterémkoliv chráněném místě. To dalo zápřednicím jejich jméno. Venku jsou tyto zámotky obvykle na vysoké trávě, listí či jiném materiálu, jako pod kůrou stromů či pod kameny. Uvnitř budov tyto zámotky mohou být k nalezení v rozích, pod nábytkem a za ním, pod podhledy, pod parapety, a kolem zárubní. Zámotky neslouží jen k úkrytu, ale také k páření, kladení vajíček a hibernaci. Páření probíhá obvykle v již

zmiňovaném zámotku, samičky pak staví zámotek větší, ve kterém kladou vajíčka, kde s nimi zde přebývají a chrání je.

Zápřednice jedovatá

Zápřednice jedovatá (*Cheiracanthium punctorium*) byla až do konce minulého století považována za velmi vzácný druh, který v posledních letech expanduje. Jednou z příčin expanze mohou být globální změny klimatu. Tento druh patří k největším a k jednomu z nejedovatějších druhů pavouků v Evropě.

Zápřednice jedovatá se vyskytuje na otevřených stanovištích porostlé trávou, suchých loukách, stráních, okrajích cest, na ruderalních lokalitách v teplejších oblastech např. Jižní Moravy, Českého středohoří a části Polabí. Je to druh pavouka, který je aktivní v noci, kdy vylézá ze svého úkrytu (zámotku) a hledá kořist, většinou malý hmyz a možná i menší pavouky.

(...[plné znění článku](#))

Autor článku:
Ing. Hana Svašková

Modrá úsporám

O potřebě zadržení vody v krajině, šetření s pitnou vodou a o protipovodňových opatření se mluví již dlouho. Každoročně nám počasí tuto potřebu připomíná v podobě přívalových dešťů či nebyvalých dlouhodobě trvajících období sucha. Teoretické možnosti, jak zadržet vodu v krajině, jak šetřit s pitnou vodou i jaké opatření by posloužilo proti povodním, jsou známé a již dlouho diskutované. Otázkou, jak to vše uvést do praxe, by mohl vyřešit připravovaný dotační program Ministerstva životního prostředí s pracovním názvem Modrá úsporám.

O připravovaném programu Ministerstva životního prostředí (MŽP) Modrá úsporám se mluví jako o sourozenci již úspěšně běžícího programu Nová zelená úsporám. Mají totiž společný cíl a tím je motivace k šetření. Připravovaný program má motivovat k šetření s vodou. Zaměřil se jak na spotřebitele samotné, tak na obce. Spotřebitel by se měl naučit opět využívat užitkovou vodu v případech, kde je to možné a tím šetřit vodu pitnou. Obce by měly investovat do retenčních opatření, která zadrží dešťovou vodu a zároveň poslouží i jako protipovodňová opatření. MŽP přitom preferuje přírodě blízká řešení, jako poldry, nivy, obnovy mokřadů nebo rybníků. Takové přírodní nádrže bývaly součástí krajiny, s přibývajícím vlivem člověka na krajinu se postupně ztrácely a dnes musí být nivy, mokřady i řada rybníků chráněny nebo opět obnovovány.

Modrá úsporám a obce

Obce se budou moci zaměřit na šetření šedou vodou, tedy vody již použité ke koupání, mytí, čištění a praní. Šedá voda se dá vyčistit v kořenových čistírnách, které jsou vhodné především pro menší obce. Obce by měly v krajině zadržovat především dešťovou vodu. Zadržování tekoucí vody mohou využít k rozvoji rybníkářství, které se dá později i ekonomicky zhodnotit. Nebo mohou obce revitalizovat potoky, které byly dříve napřímeny a vytvořit tak údolní nivy, které se časem zúrodní a obohatí přírodu o příznivé životní prostředí řady vzácných druhů.

Některé obce svádí dešťovou vodu zvláště, nekončí tedy v kanalizačním systému s odpadní vodou, ale odtéká přímo do řeky. A některé obce naopak svádí dešťovou vodu do kanalizace, kde s ní ředí splašky.

(...[plné znění článku](#))

Autor článku: Bc. Zuzana Ungerová

© Autor: Fritz Geller-Grimm (<https://commons.wikimedia.org>)

EKOLOGICKÉ CENTRUM NABÍZÍ

Ekologické centrum Kralupy nad Vltavou nabízí výukové programy, semináře "na míru" s tématy:

- biopotraviny, krajina, průmysl, zdraví a životní prostředí, voda, půda, odpady, biodiverzita, obnovitelné energie, klimatické změny a další.

VÝUKOVÉ PROGRAMY PRO ŠKOLY

- programy jsou nabízeny za cenu 50,- Kč za žáka,
- samotná výuka probíhá ve škole, v učebně s možností promítání na stěnu, plátno či interaktivní tabuli (pokud není uvedeno jinak),
- možnost konání programu kdykoli během roku, v dopoledních i odpoledních hodinách (např. pro družinu či odpolední vyučování).

V rámci programů pracují lektorky ECK s vhodnými demonstračními pomůckami (se kterými pracují i samotní posluchači), aby byl zesílen efekt předávaných informací. Všechny programy jsou koncipovány v délce 90 minut, lze je ale dle potřeby zkrátit na 45 minut s vynecháním některých aktivit.

VYDALI JSME

Brožura o historii projektu.
Ke stažení zde.

Leták o zajímavostech řeky Vltavy, o vodních dílech na Kralupsku, místech ke koupání, fakta o pitné i odpadní vodě apod.
Ke stažení zde.

Leták o chráněných územích a evropsky významných lokalitách v ORP Kralupy nad Vltavou. Nechybí ani přehled památných stromů, chráněných živočichů a rostlin.
Ke stažení zde.

POZVÁNKY, AKCE

17. 6. 2016 - 31. 12. 2016

RECYKLES – PŘÍBĚHY LESNÍCH SVĚTŮ

Praha, Národní zemědělské muzeum

Pokračování úspěšné série zážitkových výstav s lesní tematikou. Návštěvníci prožijí cestu lesními světy, uprostřed za(s)taveného času se malým lesním rokem dostanou k jádru a základu všech lesů.

20. 7. 2016

ABECEDA BIRDWATCHINGU

Praha, ZOO Praha

Chcete se stát pozorovatelem ptáků? Ukážeme vám jako na to! Přednášek a diskusí se můžete zúčastnit i Vy v ZOO Praha.

9.9.2016

KONFERENCE PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ PRO UDRŽITELNÝ ROZVOJ

Praha, Francouzský institut

Asociace lesních MŠ Vás zveme na VI. Mezinárodní konferenci o předškolním vzdělávání v přírodě. Letošním hlavním hostem je Rudolf Hettich, prezentující téma Přírodní pedagogika a přirozená dětská hra. V odpolední sekci budou prezentována témata běžná pro praxi lesních MŠ (témata byla vybrána podle seminářů, které obsahuje vzdělávací projekt Školka blízka přírodě, v jehož rámci se konference pořádá), například Bezpečná práce s rizikem.

Více informací: <http://www.lesnims.cz>